

Barbara Święta

o górnikach pamięta...

Górnicy, ludzie niebezpiecznej pracy, wierzyli, że nad nimi czuwają **Gnomy, Skarbniki oraz Św. Patronowie**. I tak patronami górników byli najpierw św. Prokop, św. Anna Samotrzecia, św. Krzysztof, św. Kinga.

Od 200 lat główną patronką śląskich górników jest św. Barbara, która patronuje różnym grupom zawodowym i społecznym.

Na liście tych grup znajdują się między innymi : - **strażacy, -flisacy, -marynarze, -dzwonnicy, -ludwisarze, -więźniowie, -grabarze, -kamieniarze, -złotnicy, -artylerzyści, -produkujący materiały wybuchowe, -niegdyś rycerze** .

Ponadto Święta Barbara patronuje bractwom dobrej śmierci, chorym i umierającym, narażonym na niebezpieczeństwo wywołane burzami, kobietom oczekującym potomstwa.

Jest patronką od nagłej i niespodziewanej śmierci, dlatego górnicy wykonujący niebezpieczny zawód, wzięli ją sobie za swoją patronkę.

Święty Prokop

Święta Anna Samotrzecia

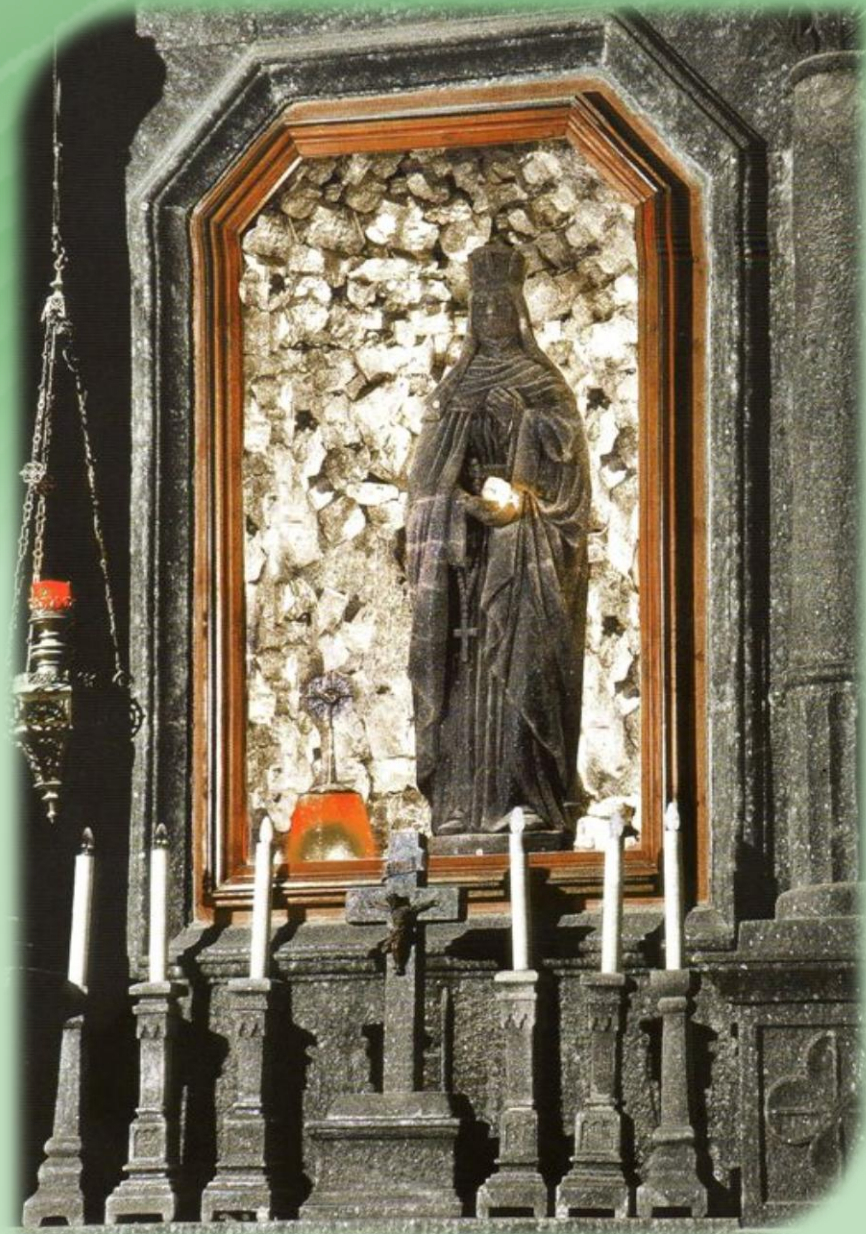

Święta Anna Samotrzecia była szczególną patronką górników wydobywających złoto i srebro, gdyż na swych rękach trzyma najdroższe skarby chrześcijaństwa: Jezusa i Maryję.

Święta Kinga

Święta Kinga jest patronką górników kopalni soli, gdyż to ona wskazała krakowskim górnikom, gdzie należy sól wydobywać. Do dzisiaj w kopalniach w Bochni i Wieliczce znajdują się wielkie podziemne kaplice w całości wykonane z soli, poświęcone św. Kindze.

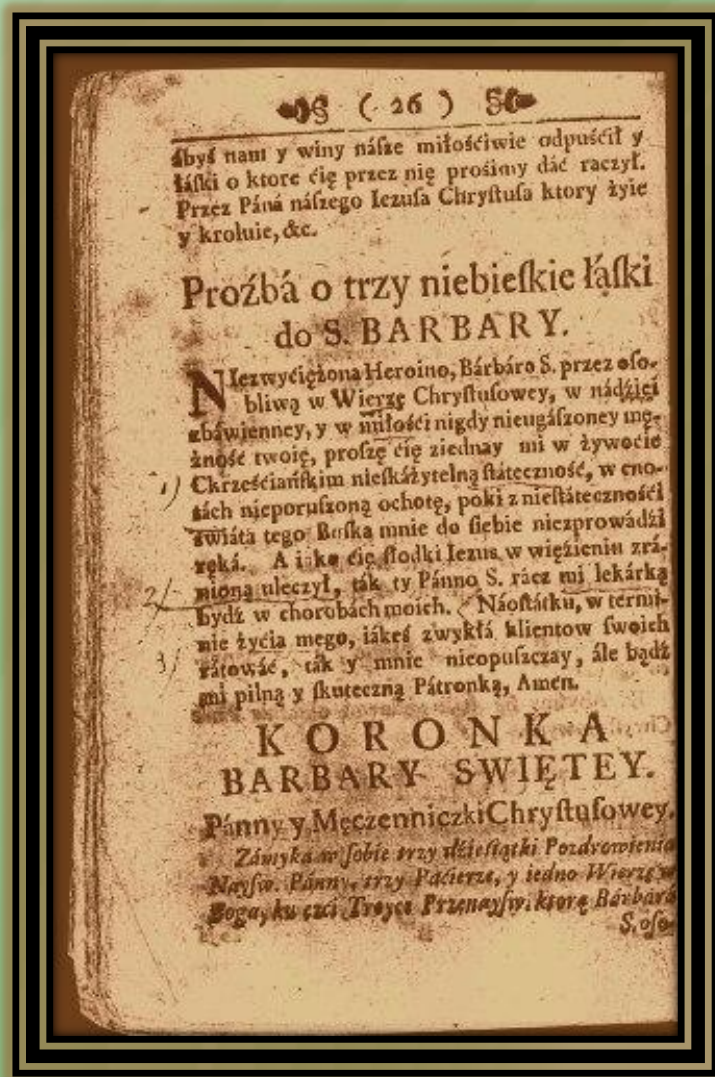

Św. Barbara

Religijność ludu górnośląskiego oraz praca pod ziemią w nieustannym zagrożeniu utraty życia, przyczyniła się do nadania św. Barbarze statusu wyjątkowej towarzyszki życia codziennego. Zyskała miano nadzwyczajnej opiekunki i wspomóżycielki, a w związku z rozwojem górnictwa stała się również na początku XX wieku, „pierwszoplanową” patronką górników.

Bractwo św. Barbary w Tarnowskich Górach

Pierwsze bractwo pod. op. Świętej Barbary powstało w Tarnowskich Górach w 1747 roku. Przyjęło ono nazwę:

Prześwietne Bractwo S. Barbary S. Panny y Męczenniczki Chrystusowej.

Tarnowskie Góry należało do miejscowości o wyjątkowo bogatych tradycjach górniczych, stąd chyba nie dziwi fakt pojawienia się bractwa górniczo- hutniczego o katolickim rodowodzie.

Tarnogórskie bractwo skupiało górników, hutników i ich rodziny. Miało jak wynika ze statutów, charakter knapszaftu (kasa chorych) górniczo- hutniczego. Było więc czymś więcej niż tylko stowarzyszeniem pobożnym, było stowarzyszeniem świadczącym pomoc w chwilach potrzeby.

PRZESWIETNE
BRACTWO
BARBARY S.

PANNY
y Męczenniczki Chrystusowej,
PATRONKI

Szczęśliwej śmierci
Wielkimi Łaskami y odpusta-
mi Rziemskimi.

Uprzywilejowane
Przy Kościele Pharnim
SS. APOSTOŁOW
PIOTRA y PAWŁA,

Gorach Tarnowskich
FUNDOWANE
solennie wdzien w Niebowzie-
tey Nas. Panny MARYI 15 Aug.
1747. Introdukowane

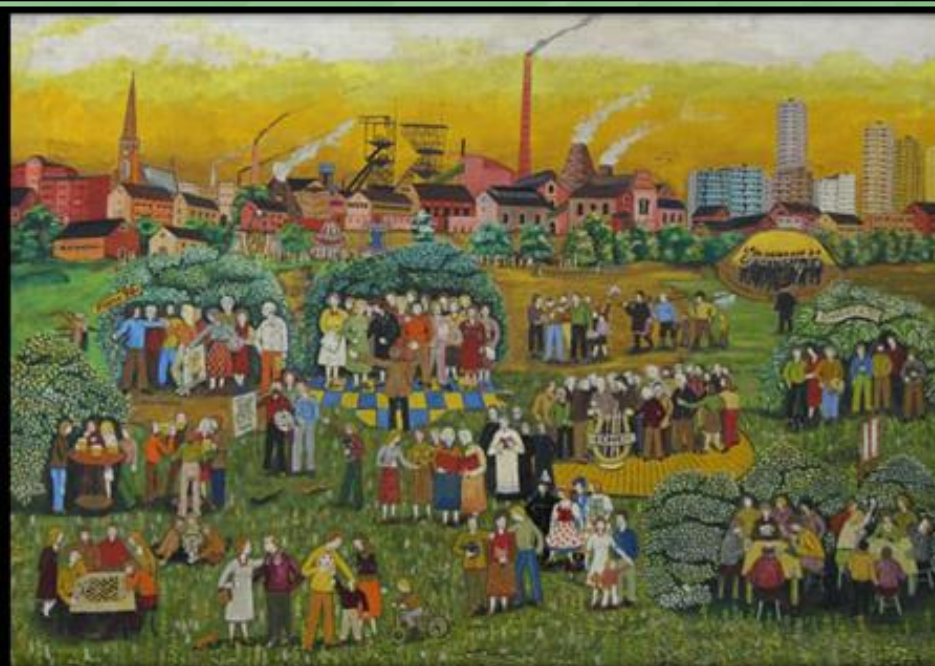
w Wrocławiu, w Drukarni Akademickiej C. C. S. L.

PRZEMOWA.
Do Braci y Siostr Bractwa
BARBARY Świętey.

Postanowione jest Prawo w szre-
kim ludziom raz umierać, y nikt sie z
tego nie wylamie; iednak do nikogo
śmierci przystąpić niemoże, chyba za ten
pierwej wyrok Boskie otworzy y przystępno po-
zwoli; pewna że Chrystus IEZUS Pán y Zbawi-
ciel nasz nieubronną śmierć jako skarb drogopod
Kluczem chowa wyraźnie mówiąc. Apoc. 1. y. 18.
do Kochanká swego habeo claves mortis, y Da-
vid Sw. Skarbym ja nazwał pretiosa in confectis
Domini mors Sanctorum eius Psal. 115. Drogá y
koszciowna jest śmierć w Oczach ludzi Sprawie-
dliwych. Y zapewne dobrá szczęśliwą śmierć nieo-
szacowanym jest skarbym: coż bowiem potym czło-
wiekowi? aby cały świat zyskał, ná Duszy ale szko-
dę cierpiął, z tego miernego świata za-
śmiercią uchodząc? coż potym Człowiekowi
bydź w zyciu świętym, a ná kosztu bezbożnym?
A1

Z bractwa powstały Spółki Brackie,

Święta Barbara jest nie tylko patronką parafii, znajduje się w cechowniach i podziemiach kopalń, ale jest również patronką miast nad którymi rozciąga swą opiekę.

Wybór patrona przez miejscowość nie tylko jest rezultatem poczucia wspólnotowości mieszkańców ale i kultu dla Świętego. Na wjeździe do Rudy Śląskiej i Strumienia witają wjeżdżających do miasta herby z patronką tych miast- Św. Barbarą.

Herb Miasta Ruda Śląska

Herb Strumienia

Barbórka na górniczych osiedlach

Na Bogucickim górniczym osiedlu stoi Barbórka , ostatnio odnowiona przybrała należyty jej blask.

Barbórka dla każdej kopalni

Górnicy chcieli mieć swoją Barbórkę nie tylko w kościele, ale bliżej swego miejsca pracy, dlatego właściciele kopalń budując cechownie umieszczali w niej obraz lub rzeźbę św. Barbary przed którą, górnicy odprawiali krótkie modlitwy przed zjazdem, prosząc o bezpieczny wyjazd (Glückauf).

ŚWIĘTA BARBARO - MODL SIĘ ZA NAMI

Artystyczne skarby w cechowniach

Najwięcej obrazów i rzeźb św. Barbary zamawiano u wielkich artystów, dlatego cechownie obfitowały w arcydzieła sztuki wykonane specjalnie dla górników.

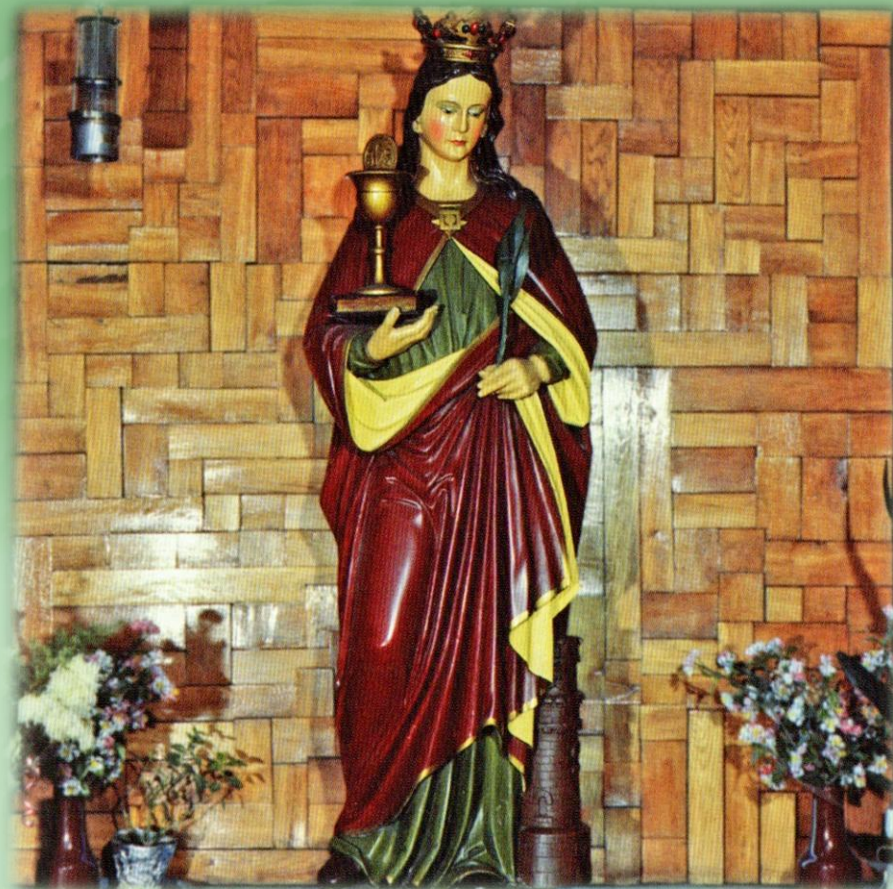
W 1908 roku Odorico z Berlina wykonał mozaikę dla kopalni w Knurowie, natomiast w innych górnośląskich cechowniach znalazły się dzieła sztuki takich artystów jak : Winter, Cleamentz , Dressler i Bochenek.

Wizerunek świętej Barbary z kopalni „Makoszowy”, wykonany przez wybitnego artystę Maxa Wislicenusa

Obraz świętej Barbary
z cechowni kopalni
„Centrum”.

Święta Barbara w cechowni kopalni
„Polska”.

Ołtarz świętej Barbary
w kopalni „Gottwald”.

Obraz świętej Barbary
w cechowni kopalni „Anna”.

Aby rozpowszechnić kult świętej Barbary, wykonano wielonakładowy oleodruk z jej wizerunkiem i postaciami górników, który był prezentowany w kopalniach oraz w prywatnych domach.

Po przemianach ustrojowych, Barbórka uroczyście wprowadzona była do prawie każdej cechowni kopalnianej.

*Barbara w cechowni
kopalni Wujek*

Barbórka w podziemiach

Górnicy chcieli mieć swoją patronkę jeszcze bliżej swojego miejsca pracy, dlatego częstokroć wykonywali kapliczki na dole kopalni.

*Ołtarz w podziemiach
Kopalni Kazimierz-Juliusz*

Zabytkowa Kopalnia Guido

Zabytkową kopalnię w Zabrze odwiedzają turyści z całego świata. Rozpoczynają zwiedzanie od maszyny wyciągowej w której jak kiedyś górnicy proszą Barbórkę o bezpieczny wyjazd. Na poziomie 170 mpz przechodzą obok zabytkowej kapliczki Św. Barbary

- ▶ 13 lipca 2013 odbył się pierwszy kościelny ślub w kopalni Guido. Nowożeńcy powiedzieli sobie "tak" na poz.170 w kaplicy św. Barbary.

Święta Barbara na sztandarach

Barbórka towarzyszyła górnikom podczas wszystkich uroczystości również na sztandarach.

Informational text panel on the wall to the left of the banner.

Informational text panel on the wall to the right of the banner.

Informational text panels inside the glass display case at the bottom right.

Na sztandarach
NSZZ „Solidarność”
obowiązkowo umieszczany był
wizerunek patronki górników

Wędrówki Świętej Barbary

Przemiany ustrojowe spowodowały, że część kopalń została zlikwidowana, wtedy to Barbórki zostały uroczyście przenoszone do pobliskich kościołów parafialnych.

*Barbara z kopalni Anna w Pszowie,
przeniesiona została do Bazyliki Matki
Bożej Uśmiechniętej*

Barbórka w Izbie Tradycji obok Pięknej Madonny z Knurowa

Nie tylko sakrum...

Śląski malarz – Erwin Sówka, świętą Barbarę przedstawiał jako „Naszą”... prawie koleżankę.

Razem z górnikami i skarbnikiem

Kartka pocztowa i medal na 90 lat

Barbórka na znaczkach i numizmatach

 40 lat
Kluba
"Kopasyny"

POCZTA SZYBOWA - SZYBAMI
JAN - PAWEŁ - 07.11.2008

PH 149 KNURÓW

Mozaika z 1908r.

PH 149 KNURÓW

Rzeźba z 1958r.

ŚWIĘTA BARBARA - 100 LAT
Z GÓRNIKAMI KNUROWA

POCZTA SZYBOWA - SZYBAMI
JAN - PAWEŁ - 07.11.2008

PH 149 KNURÓW

Mozaika z 1908r.

PH 149 KNURÓW

Sztandar z 1948r.

ŚWIĘTA BARBARA - 100 LAT
Z GÓRNIKAMI KNUROWA

W cechowni kopalni "Knurów"
umieszczona jest piękna mozaika
Św. Barbary.

Ten wyjątkowy obraz został
poświęcony 4 grudnia 1908 roku.
Przedstawia on patronkę górników
na tle zabudowań knurowskiej kopalni.
Jego twórcą był Jan Odorico z Berlina,
pochodzący ze znanej artystycznej
włoskiej rodziny.

ŚWIĘTA BARBARA
100 LAT Z GÓRNIKAMI
KNUROWA 1908-2008

Z okazji 100 lat obecności
wśród górników Knurowa, św. Barbara
wydana została na znaczkach bitych
w srebrze i złocie

Barbórka Święta o górnikach pamięta

Górnicy czczą swoją Patronkę i zawierają Jej swe bezpieczeństwo. Od ponad stu lat w cechowni Piotra i Pawła znajduje się piękny mozaikowy obraz Barbórki wykonany przez Odoriko z Berlina.

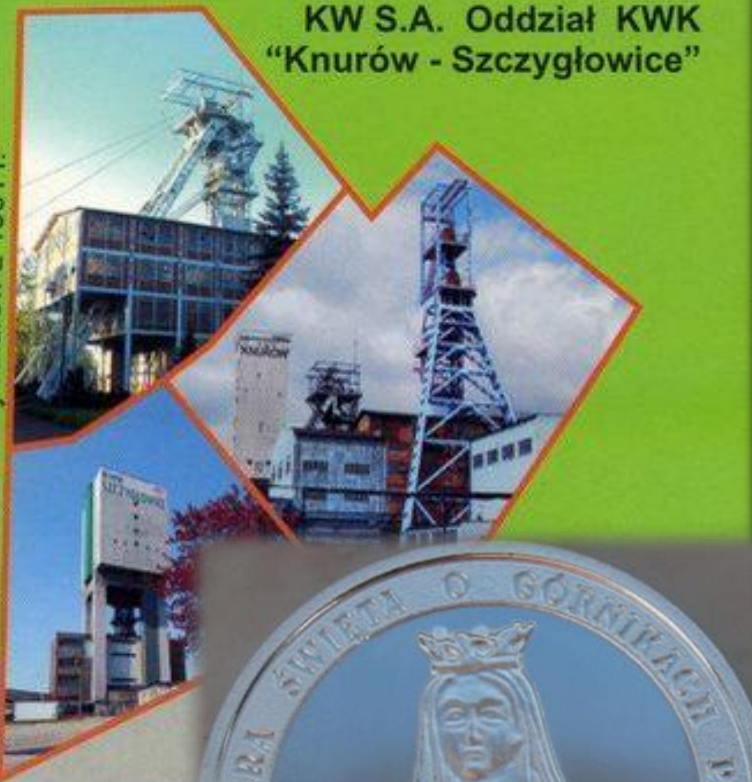

Do kopalnianych cechowni w Szczygłowicach i na Fochu, rzeźby Patronek zostały uroczystie wprowadzone w 1980 roku. Po likwidacji cechowni Foch, przedstawiona na monecie rzeźba Henryka Burzca z Zakopanego, stała się najcenniejszym eksponatem i ozdobą Izby Tradycji SITG - Kopalni "Knurow-Szczygłowice".

Koncepcja: Bogusław Sztygła - Izba Tradycji Moneta: www.mnemonia.com.pl

KW S.A. Oddział KWK "Knurow - Szczygłowice"

Obszar Górnicy Knurow z 1961 r.

W cechowniach knurowskiej kopalni znalazły się wybitne dzieła artystów.
W Knurowie mozaika Odorico z Berlina z 1908 r.,
na Fochu rzeźba Henryka Burzca 1960 r.,

w Szczygłowicach rzeźba C. Buhla z Wrocławia poświęcona 4 XII 1890 r., a od lat 80-tych XX wieku w szczygłowickiej cechowni.

Barbórka z Pola Foch kopalni „Knurów”, na tle panoramy knurowskich osiedli.

Barbórka Katowickiego Holdingu Węglowego S.A

4 grudnia jest dla każdego górnika dniem wolnym od pracy. To Święto ich patronki, Św. Barbary. Dzień rozpoczyna się od pobudki orkiestr dętych na kopalnianych osiedlach.

Następnie górnicy udają się do cechowni kopalnianych...

...lub kościołów na uroczyste nabożeństwa w intencji tragicznie zmarłych górników oraz o bezpieczną pracę dla pracujących.

Ponowne otwarcie kopalni w Dębieńsku

W Barbórkę górnicy
pamiętają o tych,
którzy odeszli na
wieczną wartę, składając
wieńce
i zapalając znicze pod
pomnikami tragicznie
zmarłych górników.

W Barbórce odbywają się obiady Jubilackie oraz Karczmy Piwne z ceremoniałami górniczymi.

Do świętej Barbary

*Zapadł cichy wieczór, za oknem śnieg się skrzy
Śpi Barbara święta i przez sen marszczy brwi*

*Bo spać jej dziś nie daje górników liczna brać
Zbudź się nasza Patronko i nie idź jeszcze spać*

*Zostań z nami w ten wieczór
Choć to nie pracy czas
Czuwaj także w zabawie
Czuwaj nad każdym z nas*

*Dziś się radujemy, bo tak tradycja chce
Każdy uśmiechnięty wesoło bawi się*

*Jutro znów powrócimy gdzie praca i tam gdzie mrok
Praca jest przez rok cały, zabawa raz na rok*

*Zostań z nami w ten wieczór
Choć to nie pracy czas
Czuwaj także w zabawie
Czuwaj nad każdym z nas.*

**ILE ZJAZDÓW TYLE WYJAZDÓW
SZCZĘŚLIWEGO WYJAZDU
SZCZĘŚĆ BOŻE I**

**O święta Barbórko,
zmiłuj się nade mną,
żebym ja nie został
pod tą ziemią ciemną.**

100 lat Kopalni w Knurowie

ŚWIĘTO PATRONÓW KOPALNI
PIOTRA I PAWŁA

POCZTA SZYBOWA
SZYBAMI JAN-PAWEŁ 27.06.2003

ŚWIĘCI PIOTR I PAWEŁ
PATRONI KOPALNI „KNURÓW”

KASIA POZTOWA, POCZTA SZYBOWA
PH 149 KNURÓW proj. B. Szygula, Z. Parzniewski

PH 149

PRZESYŁKĘ PRZEWIEZIONO
w KWK "Knurow" na poz.550
SZYBAMI JAN - PAWEŁ

POCZTA SZYBOWA 1,50 ZŁ

ŚWIĘCI PIOTR I PAWEŁ
PATRONI KOPALNI „KNURÓW”

ŚWIĘCI PIOTR I PAWEŁ
PATRONI KOPALNI „KNURÓW”
27.06.2003 KNURÓW 1

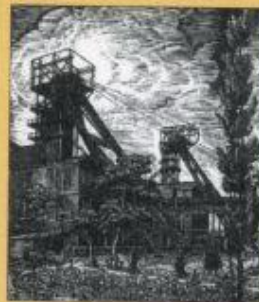
29 czerwca

100 lat Kopalni w Knurowie

POCZTA SZYBOWA

SZYBAMI JAN - PAWEŁ - 27.06.2003

POCZTA SZYBOWA 1,50 ZŁ

SZYBY PIOTR I PAWEŁ
KWK „KNURÓW” W KNURÓWIE

POCZTA SZYBOWA 1,50 ZŁ

ŚWIĘCI PIOTR I PAWEŁ
PATRONI KOPALNI „KNURÓW”

ŚWIĘTO PATRONÓW KOPALNI
PIOTRA I PAWŁA

KASIA POZTOWA, POCZTA SZYBOWA

15 ROCZNICA POWROTU ŚWIĘTA
PATRONÓW KOPALNI „KNURÓW”
ŚWIĘTYCH PIOTRA I PAWŁA
1922 - 1939   1991 - 2006

Poczta Harcerska - 149

ŚWIĘTA BARBARA
PATRONKA GÓRNIKÓW

Poczta Harcerska - 149 Knurów

ŚWIĘCI PIOTR I PAWEŁ
PATRONI KOPALNI „KNURÓW”

KOPALNIA WĘGLA KAMIENNEGO „KNURÓW”
W OPIECE TRÓJGA PATRONÓW

W 1991 roku Arcybiskup Damian Zimoń szybowi trzeciemu nadał imię Jan. Po likwidacji szybu Piotr, kopalnia w Knurowie ma obecnie dwa szyby o imionach Jan Paweł, którymi co 5 lat przewożone są przesyłki pocztowe.

Górnik co zostanie świętym...

Karol Wojtyła – drogę do świętości zaczynał jako górnik w kamieniołomach w podkrakowskim Zakrzówku. Początkowo kuł i ładował kamień niezbędny do produkcji sody, następnie układał tory kolejki, by w końcu awansować na pomocnika strzałowego. Fakty te opisywał w poemacie „Kamieniołom”, którą IV część zadedykował tragicznie zmarłemu górnikowi Do okresu pracy fizycznej często powracał.

Do kaplicy Matki Pięknj Miłości w Świątyni w Krywałdzie wprowadzone zostały relikwie Błogosławionego Jana Pawła II. Umieszczone zostały w relikwiarzu wykonanym z węgla w kształcie serca, na którym podkreślono że drogę do świętości zaczynał jako górnik, dlatego na awersie umieszczono symbole górnicze, pyrlík i żelazko.

Bł. Janie Pawle II – oręduj górnikom

Dlatego górnicy z Knuruwa proszą o wstawiennictwo Błogosławionego Jana Pawła II, modlą się trwałość i miłość w górniczych rodzinach, oraz o bezpieczną pracę. Wierzą, że teraz z Domu Ojca Błogosławiony Jan Paweł II patrzy na nas i zbliża nas do wartości,
których sam dawał nam przykład.

Dziękuję za uwagę

Bogusław Szyguła
Izba Tradycji w Knurowie